

Laibacher Diöcesanblatt.

Nr. 7.

1877.

Inhalt: I. Adresse der österr. Bischöfe an Pabst Pius IX. zur Feier seines fünfzigjährigen Bischofsjubiläums in slovenischer Uebersetzung — II. An die hochw. Seelsorgsgeistlichkeit in Betreff der Fragebögen fürs Informativ-Examen mit Brautleuten. — II. Bearbeitung wissenschaftlicher Fragen vom Jahre 1875: Kaj je bistveno pri cerkvenem pogrebu? Komu in kako se mora odreči cerkveni pogreb? (Konec sledi). — IV. Cultus-Ministerial-Erlaß, betreffend die unentgeltliche Ausfertigung von Geburts- und Todenscheinen königlich bairischer Staatsangehöriger. — V. Chronik der Diöcese.

I.

Pismo

avstrijskih škofov do papeža Pija IX. k slovesnosti petdesetletnice njegovega škofovskega posvečenja.

Sveti Oče!

Predobrotljivi Bog, ki je s posebno previdnostjo čul nad Teboj z otročjih let, je tudi z nebeškimi darovi, ki Te je tolikokrat ž njimi obdaroval, že naprej naznanjal Tvoje prihodnje povišanje. Odkar si namreč „Gospoda si izvolil v delež,“ je On, kolikor skerbneje si hotel v Njegovi hiši skrit živeti in popolnoma neznan ostati, toliko slavnejši pot Ti odločil in Te namenil k velikim dejanjem, On, ki je mogočen in sveto Njegovo ime.

Po milostni vodbi Tvojega mašništva Te je postavil vélicegega duhovna (škofa) in Te s čudovitim posvečenjem svetega Duha, ker si prejel „polnost mašništva,“ tako poterdil, da, kolikor slabeje so se dozdevale Tvoje rame za prenašanje bremen škofovske službe, Te je Tvoje ljudstvo, ktero je branila močna roka njegovega pastirja, toliko hvaležneje častilo ko svojega vodnika in borivca, ki je od zgorej z nebeško močjo oborožen. In ko Te je „začetnik vseh častí in podelitelj vseh dostojnost“ več let poskušal, in Te „slavnega storil pri svojem ljudstvu,“ je hotel razveseliti pastirje in čede in Te je izvolil vidnega namestnika Jezusa Kristusa samega, postavnega dediča svetega Petra, Očeta in Pastirja vesoljne Cerkve, in je tako dodal „k polnosti Tvojega mašništva“ še drugo polnost v službi in v oblasti, ter je lepoto Tvoje škofovske službe pomnožil s prelepim vencem in oblačilom najvišjega mašnika, „ki je v njegovi dolgi obleki podoba vsega sveta.“

Nemudoma „si se opasal kakor velikan,“ da bi nastopil sterma in ternjevo pot, in nikdar ni odjenjala Tvoja gorečnost in nikoli Te ni zapustila pomoč Božje previdnosti, in tako si med toliko raznimi premembami svojega dolgoletnega papeštva po prav čudovitem potu hodil, ker si se le „po Njegovih zapovedih ravnal in si bij nepoškodovan najden v silovitih vodah.“ Ker si bil namreč pripravljen za Božjo postavo do smerti se boriti, tudi nikoli nisi bil brez posebne, čudovite pomoči Božje, in tudi ne boš brez nje do konca svojega življenja; zakaj ker se Gospod „sam ni branil tolažbe v svojih služabnikih, jih je tudi neprenehoma z novimi sladkimi tolažili pokrepčeval.“ In zato je tudi Tebi, sveti Oče! pogostoma „spomin svojih čudežev naredil milostljivi in usmiljeni Gospod.“

Za slavno petdesetletnico Tvojega mašništva, ki jo je ves katoliški svet s pobožnimi voščili in molitvami obhajal, je kmali prišla druga celo nenavadna prilika občnega veselja, ko je namreč napočil dan petindvajsetletnice Tvojega povišanja, ko si sprejel dedščino svetega Petra in smo Te tedaj tudi pozdravljali deležnika njegovih let v papeštvu. V tej popolnoma novi in nenavadni milosti, ki Ti je došla po usmiljenji Božjem, in ga ni enacega prigodka v zgodovini papežev, smo spoznali moljenja vredno naredbo vsegamogočnega in predobrotljivega Boga, kateri je skazal Tebi in nam toliko čudovitnejšo milost, kolikor več krivic in preganjanj, bridkost in

stisk za Boga in zavolj Boga se Ti, po toliko žalostnih prigodkih naložene službe, tudi še v najnovejših časih narašča. Dasiravno smo tedaj, ko smo srečo voščili k uni petindvajsetletnici, po pravici Te milovali, da si tako imeniten dan v jetništvu obhajal; bi bilo vendar silo napčno, ko bi zato serčnost zgubivali, ker On sam, ki je začetek Tvojega papeštva — „zaničevaje hvalo hudobnih“ — raji posvetil s Tvojim zdihovanjem v pregnanstvu, ob enem pa tudi z očitnimi znamenji svoje vikše pomoči, Te tudi sedaj, ko se sicer staraš v letih, ne pa v truda polni službi, nikoli ni zapustil v Tvojih verigah. Zato je pa tudi vesoljna Cerkev v gorečih molitvah Gospoda prosila, naj bi to še zanaprej poterjeval z neprenehanim sprječevanjem svoje neskončne dobrotljivosti.

Sedaj pa pozdravljamo bližnjo in presrečno obletnico Tvojega vverstenja v število škofov. Ta dan se bodo spolnile v petdesetih letih nabrane zasluge Tvojega škofovstva in pa goreče želje vesoljne čede Gospodove. Tudi v tej petdesetletnici škofovske službe, ki se malokdaj nahaja, ki imaš pa Ti, sveti Oče! srečo jo obhajati, „se zopet razodevajo veličastna dela Gospodova,“ ki jih ne morejo ne zadržki premagati ne ječa ovreti.

Oni, ki so bili nekdam v cerkvi svetega Petra v verigah priče Tvojega škofovskega posvečenja in so Ti takrat voščili „mnogo in srečnih let,“ zares niso mogli misliti na skrivnostna pota Božje previdnosti, ki jih je Tvoja škofovska obljuba, ki si jo storil pred Petrovimi verigami, naznanjala, in so se spolnila s tem, da se vdeležuješ službe in verig poglavarja apostelnov.

Ako tedaj, karkoli se Ti je od tistega časa veselega in žalostnega v Tvojem škofovstvu in papeštvu prigodilo, pobožno premišljuješ, da bi razodeval Bogu obilnejšo čast in priserčnejšo zahvalo: mora tudi kerščansko ljudstvo ta pobožna čutila kakor svoja imeti, ker očitno spozna, da „tisti delež,“ ki je po naredbi Božji „Tebi bil veličasten,“ ravno tako tudi njega zadeva. Kako zvesto si pa v apostoljski službi z Božjo pomočjo delal, pripovedujejo dela in terpljenja pretečenih petdeset let. Ko si bil „maziljen s svetim Duhom,“ ki se ni samo nad Tvojo glavo razlil, ampak je tudi prešinil vse gube Tvojega serca, si z neprenehano delavnostjo in z molitvijo prejel milost, da Te moč svetega Duha ni samo v notranjem napolnila, ampak Te je tudi v zunanjem okrepcala. Zato imaš v taki obilnosti stanovitnost vere, čistost ljubezni in pravost miru. „Drage v Tvoji službi so bile Tvoje noge, da si oznanoval dela Božja. Ves skerben in goreč v duhu si sovražil napuh in ljubil ponižnost in resnico, ki je nisi nikdar zapustil, ker se nisi dal zmagati ne hvali ne strahu. Luči nisi imenoval temè, in temè ne luči. Hudo Ti ni bilo dobro, in dobro ne hudo. Modrim in nespametnim si rad postregel, razperte si spravljaj, in v tem si razodeval močnega duha. On, ki Ti je dal škofovski sedež, da bi vladal svojo cerkev in izročeno ljudstvo, Ti je bil tudi veljava, oblast in moč. Ozališan si bil ko škof in vojščak s čelado zveličanja ter si se z vso močjo boril zoper vse sovražnike resnice. Previden s pastirsko palico si se kazal očetovsko ostrega, ko si odpravljaj napake; pridobival si si serca, ko si čednosti vsajal; v miru nisi nikdar popustil resnobe.“

Odkar si pa, po zvesto spolnjeni škofovski prisegi, prejel „ribičev perstan,“ nisi nikdar nehal še celo z nevarnostjo svojega življenja braniti neveste Gospodove, svete Cerkve, ki si se že s pervega začetka učil jo imeti „za tabernakelj in je varovati v sveti lepoti svoje visoke službe z Božjim ukom in s popolnim zgledom.“

Letne bukve Tvojega papeštva obsegajo najimenitnejšo dobo, ki je polna čudnih dogodeb. Zlasti v oziru posebnega razpertja svetega evangelija in svete Cerkve s hudobnim svetom skorej v vseh vekih ni dobiti enake dobe.

Kar je tudi poprej prehudobni svet zoper Kristusa in njegovo Cerkev, ki je „dobro zidana na terdno skalo,“ zopet in zopet, pa vendar le posamem, počenjal, to sedaj z zedinjenimi močmi pekel in njegovi služabniki skorej povsod in brez vse kazni ponavljajo, da bi osramotili modrost Božjega usmiljenja. Kar so sicer pogubljivih naukov krivoverci in odpadniki le s previdnim prikrivanjem sovraštva zoper vero in resnico in le s skrivnim ostrupovanjem zapeljevanja vrivali, to se sedaj že po očitno osnovani hudobiji in z vsemi zvitimi pomočki sedanjega časa po vseh strehah oznanuje. Vse zadržke in zanke, ki so jih sicer sveti apostoljski Cerkvi zarad silnega hudo delstva tako rekoč počasi in boječe stavili, hočejo sedaj, ko nejevera bolj in bolj raste, kar nagloma, skorej tako hitro, kakor se misli spreminjajo, izveršiti.

Kar napčna veda dan na dan novega in pogubnega uka izmisli, je nevarno za serce in nrvnost; oni, „ki so še vjeti v stari sužnosti zmote in greha,“ se derznejo s prikupivno lažjo nepoštene zgovornosti ljudstva zapeljevati in nad njimi gospodovati. Sedaj že ne zametujejo samo te ali une zapovedi svetega evangelija, kakor bi bil „govor preterd,“ ampak njim je vse oznanovanje zveličavnega odrešenja celo neugodno in neprenašljivo. Sedaj ne odrezujejo le posamnih mladik v nogradu Gospodovem, ampak se ne sramujejo kerščanskim ljudstvom

nasvetovati popolno pokončanje nograda samega. Zapriseženim napadnikom svete Cerkve ni več zadosti, sovražiti le posamne služabnike Kristusove, ampak oni bi radi prej ko prej še celo ime in službo duhovsko zaterli in vsak njegov spomin zbrisali, ker le predobro vedó, da ravno sveta oblast, ki je po Bogu mašnikom dana, najbolj zadržuje podiranje stebrov vse redovnosti in veljave.

Da bi pa videza ne bilo, kakor da bi bili oni krivi prihodnjega nesrečnega izida njihovih nakleпов in prelivanja kervi, so iznašli novi način napadati Cerkev in njeno duhovno vojaščino: vpeljali so sicer počasno in večidel nekervavo mučenstvo, ki je pa strašneje kakor umor sam in vedó moč svojega napadanja s hudobno zvičajnostjo prikrivati, „tako da, ko bi bilo mogoče, bi bili zapeljani tudi izvoljeni.“ Z vsako kovarnostjo iščejo svet slepiti po dobro osnovanem naklepu svoje hudobne prekanjenosti. Z leskečim izgovorom „napredovanja“ se podučevanja mladosti sami polastujejo in se derznejše terditi, da hočejo deržino s svojim varstvom osrečiti; v resnici pa hočejo mladež svete Cerkve z izklenitvijo Božjega srednika spriditi in čistemu zakonu z izgovorom „človeštva“ vzeti svetost, da bi tako polagoma polomili posvečene tečaje domače sreče in potem toliko gotovše obračali svoje nevarne napade na podlago deržave in Cerkve.

Na videz terdijo tudi, da se poganjajo za pravico in svobodo, tožijo pa, da katoliška Cerkev pravice svetnih ljudi krivično žali, da je sovražnica vse prostosti in da hoče predstvo imeti pred deržavno oblastnijo in veljavo, dasi tudi dobro vedo, da je ravno ta Cerkev najterdnejši steber pravic in resnične svobode in najboljša braniteljica vsaktere oblasti in veljave, ki (po njenem uku) od Boga izhaja; oni to vedó, pa ji ravno zato toliko zamerijo, ker nočejo spoznati druge veljave, kakor tisto, ki mesu streže, in ker po zatrenji cerkvenih pravic name-ravajo tudi pravice deželske gosposke omejiti in prekueniti vlado postavljene oblasti.

Z nesrečnimi napačnimi zaumki o pravici in službi, ki so jih hudobneži iznašli, in s puhlostjo sedanje vertoglavne dobe si na vso moč prizadevajo, da bi se mogli kdej z bogokletevskim gerlom hvaliti, da so Božjo besedo z neprenehanim zarotovanjem privezali, cerkveno službo Božjo polagoma odpravili, višje pastirje in njihove pomočnike deržavni oblasti podvergli, cerkvene redove zaterli, duhovščini vzeli vso pravico, vso svobodo in vse cerkveno premoženje ter jo pripravili v siromaštvo. In ker dobro vedó, koliko moč in oblast ima sveti apostoljski Sedež v vladanji in varovanji katoliške Cerkve: ga v nespravljivem sovraštvu prav serdito napadajo in v svoji hudobiji vse žile napenjajo, da bi zadušili glas tega učeništva, ki vedno spričevanje daje nepokvarjeni resnici, pravici in pravičnosti, da bi kermilo in sidro ladiji odsekali in še celo, ko bi bilo mogoče, odpravili skalo samo, na katero je Kristus zidal svojo Cerkev.

V tolikem potopu vsakterih pregreh in nevarnost se Ti čudimo, sveti Oče! in povzdiguje svoje oči k Tebi, ki Ti je zares izročeno papeštvo „križa od križa,“ in ki od svojega nastopa neprenehoma delaš in se boriš, se boriš in delaš.

Ko bi pa tudi verni kristijani po željah Tvoje ponižnosti molčali, bi vendar nasprotniki, ki imajo strah pred Tvojo močjo, sami s pričevanjem svoje neprostovoljne nepokojnosti razodevali, kolika je bila in je še zmirej Tvoja čuječnost, da se vera ohrani, kolika Tvoja nepremagljiva terdnost v tem, da braniš Božjo in človeško pravico, kolika Tvoja previdna gorečnost, da odkrivaš prekanljivost zapeljivcev, kolika Tvoja moč in stanovitnost, ko „se boruješ za Božjo reč.“ Zakaj nikoli niso Tvoje oči počivale, in nikoli niso Tvoja usta molčala. Tvoj glas, ki prešinuje v moči in oblasti Gospodovi, je „cedre polomil, puščavo pretresel, gozde razkril. Čez vso zemljo je donel Tvoj glas in do kraja sveta oznanovanje Tvoje besede.“ Ki si raji ubogim evangelij oznanoval in poterta serca zdravil, si se znal tudi mogočnim in oblastnikom, ako so namene Božje besede ovirali, brez strahu ustaviti in tudi najbolj zvite znote napuhjenih zatreti „z mečem duha, ki je Božja beseda.“ Tvoj uk je duhovno zdravilo ljudstvu Božjemu, prijeten duh Tvojega življenja, veselje Cerkve Kristusove! Posebno pa slovi Tvoje papeštvo, ker si cerkveno vlado v veliko deželah zopet vpeljal, ker si postavil prav veliko škofovskih in nadškofovskih sedežev tudi v najdaljnejših krajih, ker si brezmadežno spočetje Marije prečiste Device za versko resnico določil, da si po več stoletjih zopet sklical vesoljni zbor in ker si v tem zboru določil uk o katoliški veri in o Cerkvi Kristusovi.

Ti čudoviti spominki Tvoje delavnosti, ki si se je poprijel Cerkvi v prid, se naštevajo v letnih bukvah Tvojega slavnega vladanja in oskerbovanja. Njim so se pa tudi pridružile brezšteviline ranje Tvojega neprenehane-ga apostoljskega darovanja.

Zares nič manjše niso zasluge, ki si jih nabral s prenašanjem bridkost, kakor une, ki si si jih pridobil tako rekoč v veselji, in ravno „v té in v Tvoje verige terdno zaupamo, da imajo posebno moč ozdraviti in oteti.“

Gospod je pripustil, „da se hudobne roke zdvijanih zoper Tebe vzdigujejo“; ko se pa péhajo s svojim lastnim hudodelstvom, morajo zoper svojo voljo služiti Odrešeniku.

Dasiravno tedaj s solznimi očmi Tebe svojega Očeta milujemo, ki Te hudi napadi tarejo, ki Te najhudobnejši naklepi brezbožnikov in svetohlincev mučijo in izdajajo, ki so Te oropali in ranili; nas vendar silo tolaži dar Tvoje nepremagljive poterpežljivosti in zgled neomajljive moči; — in ako mislimo na nove krone, s katerimi Te hoče Gospod venčati, spremenimo pred Tvojim bližnjim preslavnim dnevom žalovavno obleko, da se z vsem svetom v popolnem veselji razveselujemo.

Sprejmi, sveti Oče! voščila naših serc, ki le želimo, da bi bila vredna tako slavne slovesnosti Tvojega papeštva; — sprejmi odkritoserčna voščila otročje ljubezni in hvaležnosti, ki jih z duhovščino in ljudstvom vred k Tvojemu prestolu prinesemo.

Ker si doživel trojno obletnico svoje službe v hiši Gospodovi, „srečno hodi in kraljuj zavolj resnice in pravice!“ Srečno hodi, višji mašnik! „ki Te bodo stoletja hvalila ko zvestega moža, ki si maral za svojega Gospoda,“ čuj še dalje, kličemo polni zaupanja, z navadno svojo živostjo, ki se ne stara, nad svetiščem Gospodovim, varuj dedščine, pridobljene s kervijo Jagnjetovo, terdno derži izročene ključe nebeškega kraljestva! Hrabri stražnik! poveljuj še dalje višjepastirsko stražnico svetega Petra z obilnim sadom in zaslužnjem Svojih pomočnih straž! Veliki kermar! vodi še dalje z izurjenimi rokami tudi v penečih valovih in pri nasprotnih vetrovih močno kermilo in jadro, in tolaži vse, ki Ti jih je Gospod izročil, da jih v terdni ladiji prepelješ, ki jih sedaj vihar na morj sem ter tje meče. Dobri pastir! ki hočeš še življenje dati za ovce, pasi še dalje „svojo čedo z dobro pašo svoje molitve, svojega uka in svojega zgleda!“ In ker nam poslednjič, ki Ti voščimo vse dobro in kar je voščjenja vredno, besedi zmanjkuje, povzdignemo svoje oči proti nebesom in prosimo „Očeta usmiljenja in Boga vse tolažbe,“ naj Tvoje v toliko letih prestane trude in terpljenja porosi s čudovito roso svojega blagoslova in naj razlije nad Te svojo preobilno milost, da pod njegovim varstvom srečno končaš, kar Ti je Gospod govoril, dokler Ti ne poreče: Pojdi v moj pokoj!

Ko pa voščila svoje ljubezni iz enega serca in iz enih ust naznanjamo, moramo tudi ob enem nar slajšo dolžnost občne hvaležnosti spolniti. Spoznamo namreč, da je vredno in pravično, da z vsem katoliškim svetom vred nar priserčnejšo zahvalo izrečemo Tebi, ki Te po otročje častimo ko preslavnega vodnika, ki si nam v tako nevarnem času od zgorej dan, in ko preljubega Očeta, ki Te vidimo svetiti se v brezmadežnem, čistem življenji in v lepoti vseh čednost, kakor tudi v nar večji časti in visokosti apostoljskega pervaštva, ki se Ti čudimo, kako med tolikimi težavami in v tako silnih viharjih z veselim obrazom, s terdno vero in z veliko serčnostjo dolžnosti svoje svete službe spolnuješ in „delaš do — verig ter se vdeležuješ terpljenja Kristusovega,“ ki Te tedaj tudi z vso hvaležnostjo hvalimo in povikšujemo.

Da Ti to hvaležnost skazemo, zopet ponovimo zveličavno občestvo s Teboj in cerkveno pokorščino.

Ker je namreč vez edinosti taka, da se s svojimi škofi izročene čede, škofje pa s papežem ko s svetim namestnikom Jezusa Kristusa samega k edinosti sklepajo, tako da po pravici s svetimi očeti eno samo in nerazdeljeno škofovstvo spoznamo, ki ga ima vsak en del pod občno odgovornostjo: naša serca ne želijo družega porošstva prave vere in družega poterjenja in druge moči našega škofovskega posvečenja, kakor ono, ki se z našim tesnim in neprenehanim zedinjenjem s svetim apostoljskim Sedežem nedvomljivo poterjuje, zvikuje in doveršuje. Pred vso duhovščino in pred vsem ljudstvom, celo pred vsem svetom pričamo tedaj z vso slovesnostjo, da smo v pravi in katoliški veri, ker smo z nar tesnejšo vezjo vere in zvestobe zvezani s Stolom svetega Petra, od kodar se čisti uk nezmotljivega Poglavarja na vse kraje sveta razširja. Tisto nepokvarjeno spoznanje čiste vere, ki jo Ti, sveti Oče! ko nar višji varh in branitelj izročene zaklada veruješ in učiš, tudi mi verujemo in spoznamo in branimo s stanovitno zvestobo svoje prisege. Nesrečne zmote, ki jih Ti obsojuješ in zametuješ, zmote, ki so iznajdene, da vero in zveličanje razodevajo, in ki zlasti v našem veku brez strahu razsajajo, jih tudi mi za ostudne spoznavamo in zametujemo in obsojujemo.

Ker se pa deržimo zaklada ene vere in enega zveličanja s Teboj vred, Ti damo še drugi dokaz tacega pobožnega tekmanja, — obljubo spoštovanja, pokorščine in zveste sodelavnosti, ki smo Ti jo dolžni ko nar višjemu mašniku, ko Očetu in Pastirju vse Cerkve, ko svojemu poglavarju in vodniku. Ko bi že slovesnosti Tvoje petdesetletnice nas ne vabile ponoviti te obljube, nas bi opominjale in priganjale k temu Tvoje verige, priče nepokorščine, ki se upira zoper Gospoda in njegovega Maziljenca, priče brezverstva in prekucije. Ko tedaj obhajamo obletnico Tvojega posvečenja, se hvaležno spominjamo tudi nam dodeljene škofovske milosti in

službe, da iz ponovljenja te milosti večjo serčnost dobivamo, in se že tudi zato spominjamo prisege, s katero se je pričelo razlivanje nebeških darov nad nas.

Kakor od začetka bomo tedaj tudi sedaj in vselej zvesti in pokorni svetemu aposteljnu Petru in sveti rimski Cerkvi in našemu Gospodu Piju IX. in njegovim pravim naslednikom. Pomočniki bodemo svetemu Petru v papeštvu in gospostvu, ki ji hočemo braniti zoper slehernega človeka. Prizadevali si bomo varovati, braniti in poviševati pravice, časti, predpravice in veljavo rimske Cerkve in papeža. Z vso močjo bomo spolnovali veleve svetih očetov, apostoljska določila, naredbe ali ukaze, izvzemke, podelitve in povelja, ter bomo zedinjeni gledali na to, da jih bodo tudi drugi spolnovali. Ker so poslednjič v teh naših silo žalostnih dneh otroci hudobije tako daleč zašli, da v besnosti in neprenehani škodoželjnosti tudi za časno srečo in mir kerščanske družbe nič ne marajo, da vso zveličavno veljavo zametujejo in s prederzno nesramnostjo dalje in dalje gredo, da bi pravice in prednosti svetega Sedeža zaterli, svobodno opravljanje Tvoje službe overli, s krivičnim polasčenjem Petrove dedščine in Tvojega svetnega gospostva tudi, ko bi bilo mogoče, Tvoji duhovni oblasti in veljavi konec storili: povzdignemo, ker tolike krivice tudi nas zadevajo, svoje glasove, da moško oporekamo, ter obsojamo, pogublamo in zaklinjamo božjeropna žaljenja pravice in svoboščine, napade Tvojega časnega gospostva, žaljenja Tvoje nar vikše veljave in od zgorej dane oblasti, kakor tudi vsa druga hudobna žaljenja Cerkve in svetega Stola. Zlasti pa naj še to uklinjanje zadeva uno nar novejše početje, katero si omenil v ogovoru ravno pretečenega 12. Sušca, da namreč roparji Tvojega pozemeljskega kraljestva z videznim izgovorom „odverniti duhovsko zlorabo“ hočejo tudi še svobodo Tvoje apostoljske besede zatreti. Zares „rimski papež more le,“ kakor si sam rekel, „naj višji gospodar, ali pa jetnik biti!“ Mi nočemo papeža jetnika, torej ga hočemo imeti naj višjega gospodarja — tudi v časnem oziru. Zato si bomo tudi z vsakim pripuščenim pomočkom prizadevali za povernitev tega gospostva. In ker ni mogoče, da bi apostoljska veljava papeževa v nevarnost prišla, da bi tudi v nevarnosti ne bila veljava škofov in njihovih sodelavcev in še celo tudi vsaka druga koristna delavnost in veljava, kakoršnega koli imena in kakoršne koli stopnje si bodi: zastopamo le svojo lastno reč, in še celo reč, ki je lastna vsem ljudem, ki so še pravične volje, če zopet Rimu in svetu naznamo, da se hočemo za Tvoj Sedež in Stol do smerti boriti.

Tebe pred sabo v službi in v zgledu, z besedo in z dejanjem — hočemo ene misli in enega serca iti v imenu Gospodovem, da spolnujemo svojo službo v sreči in nesreči; Tvojih zastav se hočemo deržati in Tebi na strani stati ko zvesti stražniki in delavci v nogradu Gospodovem, ko goreči deležniki Tvojega terpljenja, ko hrabri voditelji naše duhovščine in našega ljudstva na bojišču, ko čuječi ravnatelj in opominjatelj, ko predniki svete službe, — tako hočemo na čelu dobro zverstene vojske boriti se do poslednje kaplje kervi.

Opiraje se na upanje Božje pomoči, v polnosti svojega serca in apostoljske moči si govoril: „Ne bom omahnil vekomej.“ Tako kličemo tudi mi, ki pričakujemo Božje pomoči: Ne bomo omahnili vekomej! Že od nekdanj očitno spoznavaj: „Gospod je moja luč in moja pomoč, koga se bom bal? Ako bi se boj vzdignil zoper mene, bom pri tem zaupal.“ Tvojo vero posnemamo in odgovorimo: „Gospod je varh našega življenja, pred kom se bomo tresli? — Ako bi se boj vzdignil zoper nas, bomo pri tem zaupali. Na visoko skalo Te je postavil in bo Tvojo glavo povzdignil nad Tvoje sovražnike. Na ravno tej skali je tudi nas zbral, in tako verujemo, da bomo vidili Gospodove dobrote v deželi živih.“

Za to milost vere in stanovitnosti kličemo v gorečih molitvah k Bogu vsegamogočnemu pomočniku in prosimo neprenehoma s katoliškim svetom vred Boga Očeta vsegamogočnega, da „Te reši iz roke tujih sinov, katerih usta govore nečimerno in katerih desnica je krivična desnica“, in da z novega dela stare čudeže svoje močne roke, da tudi uporna serca k sebi spreoberne, in da bodo po zatertem strahu sovražnikov časi z njegovo pomočjo varni in mirni.

On, ki Ti je, sveti Oče! od Tvojega škofovskega posvečenja dal toliko let, naj stori — tako prosimo — da tudi tista leta, ki jih hoče še milostno dodati, bodo Tebi in nam leta obilnega odrešenja in pričakovanega zveličanja.

Ponižno proseči apostoljskega blagoslova smo podpisali mesca aprila leta Gospodovega 1877.

II.

An die hochw. Seelsorgsgeistlichkeit.

Das in der Nummer 3 des Diözesanblattes vom Jahre 1876 abgedruckte Protokoll zur Aufnahme des Informativ-Examens mit den Brautleuten wurde bezüglich einiger Fragen abgeändert, bezüglich einiger aber mit Bezug auf die Instruktion für die geistlichen Gerichte in Ehesachen, auf das bürgerliche Gesetzbuch und auf die im Laibacher kirchlichen Verordnungs- und Diözesanblatte enthaltenen Vorschriften erläutert. Die hochw. Herren Seelsorger wollen sich bei Vornahme des Braut-Examens von nun an der Protokollsbögen in nachstehender Fassung, welche beim hierortigen Buchdrucker Millitz zu bekommen sind, bedienen.

Vom fürstbischöflichen Ordinariate Laibach am 27. Juni 1877.

Numerus currens

Anno 18

Protokoll

über das Trauungs-Informativ-Examen mit Brautleuten.

Informativ-Examen mit den Brautleuten:

und

I. Fragen an den Bräutigam.

1. Tauf- und Zuname, Amt, Charakter oder Gewerbe:
2. Geburtsort: Kronland, Pfarre, Ortschaft, Haus-Nr., Tag und Jahr der Geburt, Religion:
3. Tauf- und Zuname, Amt, Charakter oder Gewerbe der Eltern, deren Religion, Wohnort, ob noch lebend?
4. Ob der Bräutigam ledig oder verwitwet, — und auch sonst zur Eheschließung berechtigt sei?
(Instructio §§. 20, 21, 23, 70, 194, 198, 199, 202, 203, 248, 249. — Laibacher kirchliches Verordnungs-Blatt Nr. XXIII, 1869/d pag. 143. — Bürgerl. Gesetzbuch §§. 53, 61, 112)
5. Wohnsitz, eigentlicher oder uneigentlicher? oder keiner von beiden? — seit wie lange? (Instr. §§. 39—49.)
Wenn eigentlicher: wenn noch nicht durch sechs Wochen, wo zuletzt ein sechswochentlicher? (Instr. §§. 61, 62. — B.-G.-B. §. 72.)
Wenn uneigentlicher: ob nicht wenigstens schon durch ein ganzes Jahr? (Instr. §. 63. — B.-G.-B. §. 72.)
Wenn keiner von beiden: vide Instr. §§. 45, 63, 73. — B.-G.-B. §. 72.
Note: „nec ante benedictionem sacerdotalem in templo suscipiendam in eadem domo cohabitent“. (Instr. §. 75.)
6. Ob die nach seinem Stande vorgeschriebene oder in seinem Geburtslande erforderliche Ehebewilligung (der politischen — Militär — . .

Behörde) erteilt worden? (Ehemelbzettel resp. politische Eheconsenje werden bloß von den in den Kronländern *K r a i n*, Tirol, Vorarlberg u. Salzburg Gebornen gefordert. Laib. R.-B.-B. Nr. XXXII, 1874/a pg. 254. — Die Patentalinvaliden brauchen von der Militärbehörde keine Ehebewilligung. — Hinsichtlich der Ausländer: Instr. §. 71; Laib. R.-B.-B. Nr. XII, 1865/b pg. 65, Nr. XXXII, 1874/a pg. 252.)

7. Ob in der Religion genügend unterrichtet?
(Instr. §. 74.)

8. Wenn großjährig, ob die Einwilligung der Eltern? (Instr. §. 68.) — respective jene des ehelichen Vaters? (B.-G.-B. §. 49.)

9. Wenn minderjährig, ob die Einwilligung des lebenden Vaters, oder der Vormundschaftsbehörde? (Instr. §. 68. — B.-G.-B. §§. 49—51.)

10. Wenn vom Militär, ob — im Falle der Nothwendigkeit — die zustimmende Erklärung des Militär-Seelsorgers zur Trauung durch den Civilpfarrer? (Laibacher R.-B.-B. Nr. XXIV, 1870/a pg. 151 & 157, — Nr. XXV, 1870/b pg. 167 & 169, — Nr. XXIX, 1871/c pg. 209. — Laibacher Diöcesanblatt Nr. XI, 1876 pg. 134.)

11. Wenn die Braut, obwohl Christin, sich nicht zur katholischen Kirche bekennt, ob die Vorschriften der kath. Kirche beobachtet werden?
(Instr. §. 66. — B.-G.-B. §. 77. — Interconfessionelles Geleß vom 25. Mai 1868. Vide: Laibacher R.-B.-B. Nr. XVIII, 1868/b pg. 96; Art. 1, besonders Alinea 2; und Art. 2, besonders Alinea 2.)

12. Ob nicht mit einer andern Person als mit der Braut ein Eheverlöbniß geschlossen worden? mit wem? wie? (Instr. §§. 2—10, 57. — B.-G.-B. §§. 45, 46.)

Welche Gründe bewogen ihn zum Rücktritte vom früheren Verlöbniße? (Instr. §§. 107—112.)

13. Ob zur Schließung der Ehe mit der gegenwärtigen Braut kein Hinderniß bestehe? — Namentlich:

a) Einfache oder feierliche Gelübde.
(Instr. §§. 24, 33, 58. — B.-G.-B. §. 63.)

b) Blutsverwandtschaft des Brautpaares in gerader Linie oder bis zum 4. resp. 2. canonischen Grade der Seitenlinie inclusive ohne Unterschied ehelicher oder unehelicher Abkunft. (Instr. §. 26. — B.-G.-B. §. 65.)

c) Schwägerschaft, entstanden:

α) eigentliche: αα) aus erlaubtem Umgange nach vollzogener Ehe ohne Unterschied ehelicher oder unehelicher Abkunft mit Blutsverwandten des andern Brauttheils in gerader Linie oder bis zum 4. resp. 2. canonischen Grade der Seitenlinie inclusive.
(Instr. §. 30. — B.-G.-B. §. 66.)

β) Aus unerlaubtem Umgange mit den Blutsverwandten des andern Theiles im 1. oder 2. canonischen Grade. (Instr. §. 31.)

β) Uneigentliche mit Blutsverwandten des andern Brauttheils bis zum 4. canonischen Grade inclusive,
αα) aus einer gültigen nicht vollzogenen Ehe. (Instr. §. 33.)

β) aus einer ungültigen nicht vollzogenen Ehe. (Instr. §. 34.)

d) Die zwischen den Taufenden oder den Tauf- und Firmungspäthen mit dem Täufling und Firmlinge oder deren Eltern bestehende geistliche Verwandtschaft. (Instr. §. 27.)

e) Die bürgerliche Verwandtschaft durch Annahme an Kindesstatt zwischen dem Adoptirenden, Adoptirten, deren Gatten und Kindern. (Instr. §§. 28, 29.)

f) Ein früheres Eheversprechen mit einem Blutsverwandten des andern Brauttheils in gerader oder Seitenlinie bis zum 1. Grade. (Instr. §. 35.)

g) Wesentlicher Irrthum in der Wahl des Ehegatten. (Instr. §§. 14—16. — B.-G.-B. §§. 57, 58.)

h) Bestehendes Eheband. (Instr. §§. 20—23. — B.-G.-B. §. 62.)

i) Religionsverschiedenheit zwischen Getauften und Ungetauften; (Instr. §. 25.) — zwischen Christen und Personen, welche sich nicht zur christlichen Religion bekennen. (B.-G.-B. §. 64.)

k) Ehebruch verbunden mit dem Eheversprechen oder der tatsächlichen Eheschließung bei Lebzeiten des andern Gatten, oder mit Erfolg gegen das Leben desselben, wenn auch nur von Einem Brauttheile gelegte Nachstellungen. (Instr. §. 36.) — Eine Ehe zwischen zwei Personen, die mit einander einen Ehebruch begangen haben, ist ungültig. Der Ehebruch muß aber vor der geschlossenen Ehe bewiesen sein. (B.-G.-B. §. 67.)

l) Gattenmord — zwischen dem Gatten und einer andern Person, wenn auch nur Ein Theil durch Ausübung dieses Verbrechens die Verehelichung ermöglichen wollte. (Instr. §. 37. — B.-G.-B. §. 68.)

14. Ob die Ehe mit der gegenwärtigen Braut mit Ueberlegung, frei, ohne Zwang und ohne gestellte Bedingungen geschlossen werde? (Instr. §§. 3, 13, 18, 19, 51—55, 93. — B.-G.-B. §§. 48, 55, 56.)

15. Ob das dreimalige Aufgebot stattfinden werde? An welchen Tagen und in welchen Pfarrkirchen? (Instr. §§. 59—65. — B.-G.-B. §§. 69—74.)

16. Ob er diese Aussagen auch eidlich bestätigen könne?

17. Wo und wann die Trauung stattfinden werde? (Instr. §§. 38, 39, 46, 50, 67, 73, 77. — B.-G.-B. §§. 75, 76, 81, 82.)

Anmerkung: Alle entdeckten Anstände müssen vor der Trauung behoben werden. (Instr. §§. 70, 79—87. — B.-G.-B. §§. 78, 83—86.)

II. Fragen an die Braut.

Vorbemerkung: Beim Examen mit der Braut sind die früher sub I. citirten hier nicht wiederholt angeführten Paragraphen aus der Instructio und aus dem bürgerlichen Gesetzbuche, sowie die Gesetze aus dem Laibacher kirchlichen Verordnungsblatte und dem Laibacher Diözesanblatte, insoweit dieselben auch die Braut betreffen, genau vor Augen zu halten.

1. Tauf- und Zuname, Charakter oder Gewerbe:

2. Geburtsort: Kronland, Pfarre, Ortschaft, Haus-Nr., Tag und Jahr der Geburt, Religion:

3. Tauf- und Zuname, Amt, Charakter oder Gewerbe der Eltern, deren Religion, Wohnort, ob noch lebend?

4. Ob die Braut ledig, oder verwitwet, — und auch sonst zur Eheschließung berechtigt sei?

Wenn die gesetzliche Witwenfrist noch nicht verflissen, ob die erforderliche Dispens erteilt worden sei? (V. G. B. §§. 120, 121. — Laib. Diöz.-B. Nr. 12, 1876, pag. 142.)

Befände sie sich im offenbaren Zustande der Schwangerschaft, ob der Bräutigam das Kind als das seinige anerkenne oder nicht?

In diesem Falle wäre dann auch der Bräutigam darüber zu befragen.

Träfe dieser Umstand bei einer Braut, die Witwe ist, nach dem 10. Monate vom Tode ihres Mannes ein, so wäre die gleiche Frage zu stellen.

Wäre aus einer öffentlich bekannnten Verbindung der Brautpersonen ein Kind vorhanden, der Vater aber im Taufbuche ungenannt, so hätte der Seelsorger zuerst die Braut, dann den Bräutigam über die Vaterschaft zu befragen, in der Absicht, daß durch die vorschriftsmäßige Erklärung des Bräutigams und jedannige Anmerkung im Taufbuche die Legitimierung nach vollzogener Trauung vorgenommen werden könne.

5. Wohnsitz, eigentlicher oder uneigentlicher, seit wie lange?

Wenn noch nicht durch sechs Wochen, wo zuletzt ein sechswöchentlicher Wohnsitz?

6. Ob die nach ihrem Stande oder in ihrem Geburtslande erforderliche vorgeschriebene Ehebewilligung (der politischen — Militär — . . Behörde . .) erteilt worden?

7. Ob in der Religion genügend unterrichtet?

8. Wenn großjährig, ob die Einwilligung der Eltern?

9. Wenn minderjährig, ob die Einwilligung des lebenden Vaters oder der Vormundschafts-Behörde?

10. Wenn vom Militär, ob — im Falle der Nothwendigkeit — die zustimmende Erklärung des Militär-Seelsorgers zur Trauung durch den Civilpfarrer?

11. Wenn der Bräutigam, obwohl Christ, sich nicht zur katholischen Kirche bekennt, ob die Vorschriften der kath. Kirche beobachtet werden?

12. Ob nicht mit einer anderen Person, als mit dem Bräutigam, ein Eheverlöbniß geschlossen worden? mit wem? wie?

Welche Gründe bewogen sie zum Rücktritte vom frühern Verlöbniße?

13. Ob zur Schließung der Ehe mit dem gegenwärtigen Bräutigam kein Hinderniß besteht?
14. Ob die Ehe mit dem gegenwärtigen Bräutigam mit Ueberlegung, frei, ohne Zwang und ohne gestellte Bedingungen geschlossen werde?
15. Ob das dreimalige Aufgebot stattfinden werde? An welchen Tagen und in welchen Pfarrkirchen?
16. Ob sie diese Aussagen auch eidlich bestätigen könne?
17. Wo und wann die Trauung stattfinden werde?

Anmerkung: Alle entdeckten Anstände müssen vor der Trauung behoben werden.

Pfarrre

am

Pfarrer.

Bräutigam.

Braut.

Zaporedna številka

Leto 18

Z a p i s n i k

pri izpraševanju ženinov in nevest pred oklici.

Izpraševanje poročencev:

in

I. Prašanja za ženina.

1. Krstno ime, priimek, služba, znamek ali rokodlstvo:
2. Rojstni kraj: Dežela, župnija (fara), mesto (trg, vas), hišna šte., dan in leto rojstva katere vere?
3. Krstno ime, priimek, služba, znamek ali rokodlstvo starišev, katere vere so, kje bivajo, če še žive?

4. Če je ženin neoženjen, ali vdovec, — in če je sicer vpravičen v zakon stopiti? (Instructio §§. 20, 21, 23, 70, 194, 198, 199, 202, 203, 248 249. — Ljubljanski cerkveno-ukazni list št. XXIII, 1869/d, stran 143. — Državni zakonik §§. 53, 61, 112.,

5. Stanovanje, pravo ali nepravo? ali nobeno? od kedaj? (Instr. §§. 39—49.)

Ako je stanovanje pravo: ali ne stanuje ondi še šest tednov? kje je poprej šest tednov stanoval? (Instr. §§. 61, 62. — Drž. zak. §. 72.)

Ako je stanovanje nepravo: ako ni ondi vsaj že eno leto. (Instr. §. 63. — Drž. zak. §. 72.)

Ako ni stanovanje niti pravo niti nepravo: glej: (Instr. §§. 45, 63, 73. — Drž. zak. §. 72.)

Opazka: „nec ante benedictionem sacerdotalem in templo suscipiendam in eadem domo conhabitent“ (Instr. §. 75.)

6. Ali je k ženitvi dobil privoljenje, ki ga po njegovem stanu ali domovini zahteva politična (vojaška . . .) gosposka? (Oglasnice oziroma politična privoljenja k ženitvi se zahtevajo samo od takih ženinov, ki so rojeni na Kranjskem, Tirolskem, Predarliskem in Solnograškem. (Ljublj. c. uk. l. št. XXXII, 1874/a str. 254. — Patentni invalidi k ženitvi ne potrebujejo privoljenja vojaškega urada. — Glede na inostrance, primeri: (Instr. §. 71. — Ljublj. c. uk. l. št. XII, 1865/b str. 65, št. XXXII, 1874/a str. 252.)

7. Ali je v krščanskem nauku zadostno podučen? (Instr. §. 74.)

8. Če je polnoleten, ali ima privoljenje starišev? (Instr. §. 68. — oziroma dovoljenje zakonskega očeta? (Drž. zak. §. 49.)

9. Če je mladoleten, ali je privolil še živi oče ali varstveni urad? (Instr. §. 68. — Drž. zak. §§. 49—51.)

10. Če je vojak, ali je — v nujnosti ali potrebi — vojaški duhovnik privolil v poroko po civilnem župniku? (Ljublj. c. uk. l. št. XXIV., 1870/a str. 151 in 157, — št. XXV., 1870/b str. 167 in 169, št. XXIX., 1871/c str. 209. — Ljublj. škof. list št. XI, 1876 str. 134.)

11. Če nevesta, dasi kristijana, ni katoličanka, ali se bode spolnovalo, kar katoliška cerkev predpisuje? (Instr. §. 66. — Drž. zak. §§. 77. — Medverska postava od 25. maja 1868. — Glej: (Ljublj. c. uk. l. št. XVIII, 1868/b str. 96; člen 1., zlasti točka 2.; in čl. 2., zl. t. 2.)

12. Če se ni s kako drugo osebo razun z nevesto zaročil? s katero? kako? (Instr. §§. 2—10, 57 — Drž. zak. §§. 45, 46.)

Kaj ga je nagnilo, da je od poprejšnje zaroke ali obljube odstopil? (Instr. §§. 107 do 112.)

13. Če ni znabiti kakenga zadržka, vsled katerega s sedanjo nevesto ne sme v zakon stopiti? — Posebno:

a) Neslovesne ali slovesne obljube. (Instr. §§. 24, 33, 58. — Drž. zak. §. 63.)

b) Krvno sorodstvo ženina in neveste v ravni vrsti, ali do četrtega oziroma drugega kano- niškega kolena stranske vrste vstevši, brez razločka zakonskega ali nezakonskega rodu. (Instr. §. 26. — Drž. zak. §. 65.)

c) Svaštvo, ki je nastopilo:

α) pravo: αα) iz sklenjenega in izvrše- nega zakona brez razločka zakonskega ali nezakonskega rodu s krvnimi sorodovinci nevestinimi v ravni vrsti ali do četrtega oziroma drugega kano- niškega kolena stranske vrste vstevši. (Instr. §. 30. — Drž. zak. §. 66.)

ββ) iz nedopuščene življenja s krv- nimi sorodovinci nevestinimi v 1. in 2. kano- niškem kolenu. (Instr. §. 31.)

β) Nepravo s krvnimi sorodovinci nevest- nimi do 4. kano- niškega kolena vstevši, αα) iz veljavnega, ne izvršenega zakona. (Instr. §. 33.)

ββ) iz neveljavnega, ne izvršenega zakona. (Instr. §. 34.)

d) Duhovno sorodstvo med krstiteljem ali krstnimi in birminskimi botri s krščencem in birman- cem ali njih stariši. (Instr. §. 27.)

e) Državljan- sko sorodstvo vsled posi- novljenja med posinovljavcem, posinovljencem, njih zakonskimi družeti in otroci. (Instr. §§. 28, 29.)

f) Poprejšnja obljuba zakona s krvnim sorodovincem nevestinim v ravni ali stranski vrsti do 1. kolena. (Instr. §. 35.)

g) Bistvena zmeta v osebi zakonskega dru- žeta. (Instr. §§. 14—16. — Drž. zak. §§. 57, 58.)

h) Obstoječa zakonska vez. (Instr. §§. 20 do 23. — Drž. zak. §. 62.)

i) Verska različnost med krščenimi in ne- krščenimi; (Instr. §. 25.) — med kristijani in ose- bami, ki se h krščanski veri ne štejejo. (Drž. zak. §. 64.)

k) Prešeštvo, ako je sklenjeno z obljubo v zakon stopiti, ali ako se zakon djansko sklene, ko drugi zakonski še živi, ali ako se vspešno streže po življenji njegovem, če se tudi to godi le po enem zaročencu. (Instr. §. 36.) — Zakon med oseboma, ki sta prešeštovala med saboj, je neveljaven. Pre- šeštvo se mora pa pred sklenitvijo zakona dokazati. (Drž. zak. §. 67.)

l) Umor zakonskega družeta — med zakonskim in drugo osebo, če je tudi le en del umor dovršil z namenom, zakon skleniti z drugo osebo. (Instr. §. 37. — Drž. zak. §. 68.)

14. Če se bode zakon sklenil s sedanjo nevesto premišljeno, prosto, brez nasilstva in stavljenih pokoj? (Instr. §§. 3, 13, 18 19, 51—55. — Drž. zak. §§. 48, 55, 56.)

15. Če bosta trikrat oklicana? katere dneve in v katerih župnijskih cerkvah? (Instr. §§. 59—65. — Drž. zak. §§. 69—74.)

16. Če zamore to, kar je dozdej govoril, s pri-sego potrditi?

17. Kdaj in kje bosta poročena? (Instr. §§. 38, 39, 46, 50, 67, 73, 77. — Drž. zak. §§. 75, 76, 81, 82.)

OPAZKA: Vsi razodeti zadržki se morajo odstraniti pred poroko. (Instr. §§. 70, 79—87, — Drž. zak. §§. 78, 83—86.)

II. Prašanja za nevesto.

OPOMBA: Pri izpraševanju neveste se ima paziti na vse pod I. navedene §§. iz instrukcije in državljanskega zakonika, kot tudi na ukaze iz ljubljanskega cerkveno-ukaznega lista in ljubljanskega škofijskega lista, kolikor nevesto zadevajo.

1. Krstno ime, priimek, znamek ali rokodelstvo?

2. Rojstni kraj: Dežela, župnija, mesto (trg, vas), hišna številka, dan in leto rojstva, katere vere?

3. Krstno ime in priimek, služba, znamek ali rokodelstvo starišev, katere vere so, kje bivajo, če so še živi?

4. Ali je nevesta neomožena, ali vdova, — in če je sicer vpravičena v zakon stopiti?

Ako vdovski obrok še ni pretekel, če je potrebna dispensa podeljena? (Drž. zak. §§. 120, 121. — Ljub. škof. list. št. 12. 1876, str. 142.)

Ako je gotovo, da je noseča, ali ženin spozna otroka za svojega ali ne?

V takem primerljeju se naj tudi ženin o tem praša.

Enako je prašati, ako je nevesta, ki je vdova, noseča in sicer to po desetem mesecu, odkar je njen mož umerl.

Če je iz obče znanega življenja zaročencev kak otrok živ, pa oče ni v krstnih knjigah zapisan, naj duhovnik nar poprej nevesto, potem tudi ženina po očetu otrokovem vpraša, iz namena, da se po postavnem izreku ženinovem in dotični opazki v krstnih knjigah pozakonitev otroka po dovršeni poroki vpiše.

5. Stanovanje, pravo ali nepravo, — od kedaj?

Ako ne stanuje ondi šest tednov, kje je stanovala poprej šest tednov?

6. Ali je dobila k možitvi privoljenje, ki ga po njenem stanu ali domovini zahteva politična (vojaška . . .) gosposka?

7. Ali je v krščanskem nauku zadostno poučena?

8. Če je polnoletna, ali ima privoljenje starišev?

9. Če je mladoletna, ali ima privoljenje še živega očeta ali varstvenega urada?

10. Če je vojaških starišev, ali je — v nujnosti ali potrebi — vojaški duhovnik privolil v poroko po civilnem župniku?
11. Če je ženin, dasi kristijan, pa ne katoliškega veroizpovedanja, privolil, da se bode spolnovalo, kar katoliška cerkev predpisuje?
12. Če ni s katero drugo osebo, razun z ženinom se zaročila? s kom in kako?

Kaj jo je nagnilo, da je od poprejšnje zaroke odstopila?
13. Če ni kakega zadržka, vsled kterega bi s sedanjim ženinom ne smela v zakon stopiti?
14. Če stopi v zakon s sedanjim ženinom premissljeno, prosto, brez nasilstva in stavljenih pogojev?
15. Če bosta trikrat oklicana? katere dneve in v katerih župnijskih cerkvah?
16. Če zamore to, kar je do zdaj govorila, s prisego potrditi?
17. Kdaj in kje bosta poročena?

OPAZKA: Vsi razodeti zadržki se mora jo pred poroko odstraniti.

..... *župnija*

..... *dné*

.....
župnik.

.....
ženin.

.....
nevesta.

III.

Kaj je bitstveno pri cerkvenem pogrebu? — Komu in kako se mora odreči cerkveni pogreb?

A.

Zaumek in bistvo cerkvenega pogreba.

1. Naravni notranji čut zahteva, da se tudi umerlemu trupu človeškemu že zarad tega, ker je človeško, skazuje spoštovanje; ravno tako tudi uljudnost ali človekoljubje že samo po sebi veleva, umerlemu skazati poslednje delo ljubezni, da se pokoplje pristojno bivšemu udu družbe človeške. Iz tega zgoli naravnega stališča je pogreb umerlega poslednja čast, ktera se mu skaže kot človeku in bivšemu državljanu.

Bistveno različen od tega zgoli naravnega pokopa je pokop verski, vpirajoč se na vero, da duh človeški s smertjo telesa ne mine. Kolikor živeje je ta vera narodu v serca vtisnjena, toliko odločneje se kaže v obredih, ki so pri pogrebu umerlih v navadi.

In res, tudi pri poganskih narodih nahajamo pri pogrebu mnogoverstne običaje. Egipčani, Gerki, Rimljani in drugi so imeli posebno skerb in spoštovanje do umerlih. Posebno pri Rimljanih nahajamo bogate, sicer le bolj državljanske obrede, katerim so bili več ali manj primešani tudi verski; n. pr. da se je opravljala daritev deveti dan in o obletnici; da je bil pričujoč duhovnik, ki je poškopil pričujoče z vejico pomočeno v sveto vodo. Toda le motni in megleni so bili pri poganskih narodih zaumki o neumerljivosti človeške duše, toraj tudi verski običaji malo pomenljivi in le v rahli zvezi z državljanskimi.

Pri Judih, pri katerih je bil zaumek o neumerljivosti človeške duše jasnejši in tudi nauk o vrednosti človeškega telesa bolj znan, je bil časten pogreb znamenje miloserčnosti in ljubezni, nasprotno pa je bila velika kazen in sramota, če so komu pogreb odrekli. „Za smertnimi boleznimi bodo umerli, ne bodo ne objokani ne pokopani, in gnoj bodo po verhu zemlje, z mečem in lakoto bodo končani, in njih trupla bodo jed ticam spod neba in zverinam na zemlji. — To namreč pravi Gospod: ne hodi v nobeno hišo k pogrebščini, tudi ne hodi jokati in jih tolažit, ker sem svoj mir, milost in usmiljenje odtegnil temu ljudstvu, pravi Gospod.“ Jerem. 16, 4—6. — Tudi molitve so opravljali za mertve in prav pomenljivo so imenovali pokopališče „hišo živih.“

Veličastno pa se odlikuje kerščanstvo pri skerbi za mertve in za njihov pokop, ker ono vrednosti človeške ne prevdarja le iz naravnega ali državljanskega, ampak iz jako vzvišenega stališča. Odločna in žive vera, da je človeška duša neumerljiva, da po smrti pride večno življenje; vera, da so vice, in da bo truplo, ravno to truplo, ki bo zdaj položeno v grob, zopet vstalo od smrti, ta vera je storila, da so kristijani precej začetkoma tudi truplom v Gospodu zaspalih skazovali posebno spoštovanje in so imeli za nje posebno skerb; pokazalo je kerščanstvo nevernikom in svojim nasprotnikom, da ono resnično goji vljudnost in človekoljubje.

Imeli pa so prvi kristjani v izgled pravega kerščanskega pogreba britko veličastni pogreb, oni pogreb, ki je bil z gore Kalvarije doli v vert Jožefa Arimatejca proti večeru tistega velikega petka, ko je „Sin človekov“ izdihnil svojo dušo na križu v roke svojemu Očetu. Kako neizrekljivo ginljivi sprevod! Vzeli sa truplo Odrešenikovo iz naročja v neizmerni britkosti vtopljene Matere, povili ga v drage tančice in ga nesli k pogrebu. Za merličem je šel ljubljenec njegov sv. Janez, ki je bil poprejšnji večer posvečen v mašnika; spremljevala ga je žalostna mati Marija; spremljevali so ga zvesti prijatelji in pobožne žene; položili so ga v grob na vertu, kateri sicer ni bil njegova lastnina, pa vanj še nihče ni bil položen.

To je pravi vzor kerščanskega pogreba. Križ vsajen na gori v tla, porošene z nedolžno kervjo; duhovnik, ki je spremljal merliča, sorodniki in prijatelji, kateri se niso mogli ločiti od svojega najljubšega Gospoda; grob na vertu, ki ni bil lastnina umerlega.

Ni dvomiti, da so imeli prvi kristjani ta nepopisljivo ginljivi pogreb v zgled pri pogrebu svojih ranjkih sobratov.

Iz apostoljskih zakonil in drugih verljivih virov se spozna, kake šege so imeli prvi kristjani pri pogrebu.

Kadar je verni kristjan umerl, so se zbrali duhovni in ljudstvo v hiši ranjkega, kjer so molili psalme in opravljali druge molitve. Preden je bilo truplo pokopano, je bilo izpostavljeno in vpricho merliča (praesente funere) so opravljali svete skrivnosti. Že ob času sv. Ciprijana, sv. Avgušтина in drugih je bila navada, da se je pri pogrebu brala sv. maša za ranjcega. Pri bolj odličnih osebah so imeli tudi mertvaške govore. Potem so opravili nekatere druge obrede, n. pr. poljubili so mriča duhovnik in ljudstvo. Položili so mu pod glavo lavorove peresa in pristavili so mu svetilnico. Pred mertvaškim nosilom so zažgali kadilo. Duhovnik in ljudstvo so imeli goreče sveče v rokah. Ko so nesli merliča, so med potjo peli psalme; za pogrebom so šli sorodniki, znanci, prijatelji, sosedje, ki so za ranjcega molili. Med petjem psalmov in drugimi molitvami je bilo truplo pokopano v grob; delili so ubogim miloščino; napravljali bratovske mize za uboge; grob je bil večkrat s cveticami okinčan.

Akoravno so prvi kristjani obderžali tudi nekatere poganske obrede, če niso duhu kerščanstva nasprotni bili, vendar je imel njih pogreb odločno verski značaj.

Iz teh raznoverstnih šeg so nastali obredi, dandanes v katoliški cerkvi pri pogrebu navadni, ki so v bistvu in po duhu ravno tisti, kakor so se bili v prvih cerkvenih časih opravljali.

Vso skerb za bolj ali manj slovesen pogreb sv. Cerkev prepusti sorodnikom in prijateljem ranjcega; pri-deržala si je pa, da ona po svojem služabniku sprejme merliča in opravi nad njim svete molitve in pomenljive obrede. Vsi ti obredi, vse molitve, kakor so v cerkvenem obredniku velebane in v obredniških knjigah razlagane, — vse opravila do onega slovesnega poslednjega dejanja, ko mašnik z lopatico trikrat po nekoliko persti verže na mertvaško trugo in govori pretresljive besede: „Iz persti si ga naredil; s kostmi in kitami si ga sklenil; obudi ga, o Gospod, poslednji dan,“ — vse to po mašniku opravljeno je prvi bistveni del pri cerkvenem pokopu.

Drugi bistveni del cerkvenega pogreba pa je, da se truplo pokoplje na pokopališču, ki je po cerkvenem obredniku blagoslovljeno; in sicer je ta drugi del s prvim v tako tesni zvezi, da se eno od družega ločiti ne more.

(Dalje prihodnjič.)

IV.

Verordnung des k. k. Ministeriums für Cultus und Unterricht vom 5. Oktober 1860, Nr. 14784,

betreffend den zwischen der kaiserlich österreichischen und königlich bayerischen Regierung vereinbarten Vorgang bei Mittheilung von Geburts- und Todtenscheinen der beiderseitigen Staatsangehörigen.

Im Jahre 1860 hat die kaiserlich österreichische Regierung mit der königlich bayerischen das Uebereinkommen getroffen, daß die in jedem der beiden Staatsgebiete vorkommenden ehelichen und außerehelichen Geburten, dann die Sterbfälle der Unterthanen des anderen Staates der Heimatsbehörde des betreffenden Individuums durch die Mittheilung eines unentgeltlich auszufertigenden Geburts- und beziehungsweise Todtenscheines bekannt gegeben werden.

Hievon wurden zufolge obcitirten Ministerial-Erlasses die mit der Matrikenführung betrauten Seelsorger mit hierortigem Erlasse vom 30. Oktober 1860 Nr. 2055 mit der Weisung, bei Geburten von Kindern und bei Todfällen bayerischer Unterthanen in ihrem Bezirke einen stempelfreien Geburts-, beziehungsweise Todtenschein von Amtswegen auszufertigen, und mit dem Beifuge, daß die Zusendung dieser Geburts- und Todtenscheine so viel möglich im Wege des direkten Schriftenwechsels der beiderseitigen Behörden, und nur wo dieses aus besonderen Gründen nicht thunlich erscheint, durch Vermittlung der Centralbehörden zu geschehen habe, in Kenntniß gesetzt.

Aus Anlaß einer Beschwerdeführung der königlich bayerischen Regierung darüber, daß die in Oesterreich mit der Führung der Geburts- und Sterbematriken betrauten Organe es häufig unterlassen, die bayerischen Behörden von den Geburts- und Sterbefällen bayerischer Staatsangehöriger in Oesterreich zu verständigen, werden die Herren Matrikenführer zu Folge Erlasses des hohen k. k. Ministeriums des Innern vom 5. Juni 1877 Nr. 3849, eröffnet mit h. k. Landesregierungs-Zuschrift vom 11. Juni d. J. Nr. 3958 hiemit angewiesen den Bestimmungen des obigen Cultus-Ministerial-Erlasses vom 5. Oktober 1860 genaue Rechnung zu tragen.

V.

Chronik der Diözese.

Der hochw. pensionirte Pfarrer von Poljanica, Herr Mihael Skubie ist am 25. Juni d. J. zu Toplice gestorben, und wird derselbe dem Gebete des Diözesanclerus empfohlen.

Vom fürstbischöflichen Ordinariate Laibach am 27. Juni 1877.